

สภาพและแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัด
การศึกษา : กรณีศึกษา โรงเรียนท้ายพิบูล
(สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 68)

ปาริฉัตต์ กล่อมสกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ปีการศึกษา 2550

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อนุมัติวิทยานิพนธ์เรื่อง สภาพและแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา : กรณีศึกษา โรงเรียนท้ายพิกุล (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 68) เสนอโดย นางสาวปาริฉัตร กล่อมสกุล เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

.....รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา

(นายตระกูล จันทสุนทร)

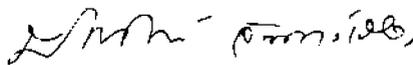
วันที่ 2 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2550

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศรีนทิพย์ ภู่อาลี)

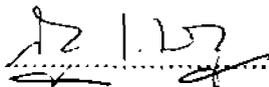
.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ จันทร์เรือง)

.....กรรมการ

(ดร.แสน สมนึก)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

(ดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	สภาพและแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา : กรณีศึกษา โรงเรียนท้ายพิกุล (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 68)
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ จันทรเรือง ดร.แสน สมนึก
ชื่อนักศึกษา	ปาริฉัตร กล่อมสกุล
สาขา	หลักสูตรและการสอน
ปีการศึกษา	2550

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา 2) เพื่อศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา 3) เพื่อเปรียบเทียบสภาพและแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา และ 4) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษา ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนท้ายพิกุล (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 68) จำนวน 485 คน ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องจำนวน 4 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนท้ายพิกุล (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 68) จำนวน 214 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่ได้รับจากผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ percentage ค่าเฉลี่ย mean ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน standara deviation การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (one way ANOVA) และวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการมีส่วนร่วมในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้านอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ส่วนในด้านการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรและการวางแผนกำหนดนโยบาย การปฏิบัติและดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง
2. แนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน
3. อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา โดยภาพรวมพบว่าสภาพการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนผู้ปกครองที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน และกลุ่มระดับชั้นการศึกษา

ของบุตรหลานที่กำลังศึกษาอยู่แตกต่างกันพบว่าในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของนักเรียนทั้ง 5 ด้าน สรุปได้ว่าส่วนใหญ่ผู้ปกครองมีข้อจำกัดในเรื่องเวลา และความรู้ในการวางแผนและกำหนดนโยบาย ส่วนข้อเสนอแนะในการเข้ามามีส่วนร่วมได้แก่ การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นให้มากขึ้น และควรจัดทำเอกสารเผยแพร่ข่าวสาร การวางแผนและกำหนดนโยบายของโรงเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

4. From these 5 aspects of problems in state of parents participation in educational management it could be concluded that most of the parents were limited by their time knowledge and policys plan The participation guidelines were giving more chances to parents in order to share their opinions and distribute newsletters schools plan and policy.

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยคามอนุเคราะห์จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ จันทร์เรือง ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และดร.แสน สมนึก กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาให้คำปรึกษาและให้ข้อเสนอแนะแก้ไขในการดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ ตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสมบูรณ์ ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรรณวิไล นันทมานพ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศรีนทิพย์ ภู่อาลี ดร.ทรงศรี ดุ่นทอง ดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ และอาจารย์กานต์นารี เขียวพานิช ซึ่งกรุณาเสียสละเวลาเป็นผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจเครื่องมือเพื่อใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ให้มีประสิทธิภาพ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ เสร็จสมบูรณ์ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย ด้วยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้ปกครองนักเรียน คณะครูและบุคลากรในส่วนต่าง ๆ ของโรงเรียนท้ายพิบูล (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 68) และผู้ที่ให้ความรู้ ข้อคิดต่าง ๆ ทุกท่านที่มีได้กล่าวนามที่ให้อำลงใจในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

สำหรับผู้ที่ให้อำลงใจและสนับสนุนผู้วิจัยด้วยดีตลอดมาจะเป็นใครไม่ได้นอกจาก นายปรีชา กล่อมสกุล นางนิตยา กล่อมสกุล และนางสาววิษฎา ประดิษฐ์ ที่คอยเป็นกำลังใจช่วยเหลือผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดา ครูและอาจารย์ทุกท่านที่กรุณาให้ความเมตตาวางรากฐานการศึกษาให้แก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

ปาริฉัตร กล่อมสกุล

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายในการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
สมมติฐานในการวิจัย.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา.....	10
การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามแนวทางพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545.....	10
ความหมายของการมีส่วนร่วม.....	11
ทฤษฎีการมีส่วนร่วม.....	15
รูปแบบการมีส่วนร่วม.....	19
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม.....	21
ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม.....	22
การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง.....	24
การจัดการศึกษาของโรงเรียนท้ายพิบูล (สำนักงานสลากกินแบ่ง สงเคราะห์ 68).....	25
ประวัติโรงเรียนท้ายพิบูล (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 68).....	25
ภูมิหลังและสภาพปัจจุบัน.....	26
การจัดการเรียนการสอนในสภาพปัจจุบันของโรงเรียน.....	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	35
งานวิจัยในประเทศ.....	35
งานวิจัยต่างประเทศ.....	41

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	44
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	44
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	45
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ.....	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	94
สรุปผลการวิจัย.....	95
อภิปรายผล.....	100
ข้อเสนอแนะ.....	102
บรรณานุกรม.....	104
ภาคผนวก.....	109
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	110
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย.....	119
ภาคผนวก ค แบบประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถาม.....	125
ภาคผนวก ง รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	130
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	132
ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์.....	140

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 แผนงานการจัดการและบริหารทั่วไป.....	31
ตาราง 2 แผนงานวิชาการ.....	31
ตาราง 3 แผนงานพัฒนาการเรียนการสอน.....	32
ตาราง 4 แผนงานอาคารสถานที่.....	32
ตาราง 5 แผนงานบุคลากร.....	33
ตาราง 6 แผนงานกิจการนักเรียน.....	34
ตาราง 7 แผนงานสัมพันธ์ชุมชน.....	35
ตาราง 8 แสดงสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	56
ตาราง 9 แสดงสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์.....	59
ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับของ สภาพและแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของ ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนห้วยพิบูล.....	60
ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับและลำดับ ของสภาพและแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนห้วยพิบูล ด้านการมีส่วนร่วมใน การวางแผนกำหนดนโยบาย.....	61
ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และค่าระดับของ สภาพและแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของ ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนห้วยพิบูล ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน.....	62
ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับของ สภาพและแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนห้วยพิบูล ด้านการมีส่วนร่วม ในการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากร.....	64
ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับของ สภาพและแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของ ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนห้วยพิบูล ด้านการมีส่วนร่วมในการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้าน.....	65

ตาราง 15	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าระดับของสภาพและแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนท้ายพิบูล ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล.....	67
ตาราง 16	แสดงค่าการเปรียบเทียบสภาพการมีส่วนร่วมจริงของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนท้ายพิบูล จำแนกตามกลุ่มอายุ.....	69
ตาราง 17	แสดงค่าการเปรียบเทียบสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนท้ายพิบูล จำแนกตามกลุ่มอาชีพ.....	70
ตาราง 18	แสดงค่าการเปรียบเทียบสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนท้ายพิบูล จำแนกตามกลุ่มระดับการศึกษา...	71
ตาราง 19	แสดงค่าการเปรียบเทียบสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนท้ายพิบูล จำแนกตามกลุ่มระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....	72
ตาราง 20	แสดงค่าการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่สถานภาพการมีส่วนร่วมจริงในการจัดการศึกษาในด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดนโยบายของกลุ่มผู้ปกครองที่มีระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน.....	74
ตาราง 21	แสดงค่าการเปรียบเทียบสถานภาพการมีส่วนร่วมจริงในการจัดการศึกษาในด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนของกลุ่มผู้ปกครองที่มีระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน.....	75
ตาราง 22	แสดงค่าการเปรียบเทียบสถานภาพการมีส่วนร่วมจริงในการจัดการศึกษาในด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลของกลุ่มผู้ปกครองที่มีระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน.....	76
ตาราง 23	แสดงค่าการเปรียบเทียบสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนท้ายพิบูล จำแนกตามกลุ่มระดับชั้นการศึกษาของบุตรหลานที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนท้ายพิบูล.....	77
ตาราง 24	แสดงค่าการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่สถานภาพการมีส่วนร่วมจริงในการจัดการศึกษาในด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดนโยบายของกลุ่มผู้ปกครองที่มีระดับชั้นการศึกษาของบุตรหลานที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนท้ายพิบูลที่แตกต่างกัน.....	79

ตาราง 25	แสดงค่าการเปรียบเทียบสภาพการมีส่วนร่วมจริงในการจัดการศึกษา ในด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ของกลุ่มผู้ปกครองที่มีระดับชั้นการศึกษาของบุตรหลานที่กำลังศึกษา อยู่ในโรงเรียนท้ายพิบูลที่แตกต่างกัน.....	80
ตาราง 26	แสดงค่าการเปรียบเทียบแนวทางการมีส่วนร่วมที่ควรจะเป็นของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนท้ายพิบูล จำแนกตามกลุ่มอายุ.....	81
ตาราง 27	แสดงค่าการเปรียบเทียบแนวทางการมีส่วนร่วมที่ควรจะเป็นของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนท้ายพิบูล จำแนกตามกลุ่มอาชีพ...	83
ตาราง 28	แสดงค่าการเปรียบเทียบแนวทางการมีส่วนร่วมที่ควรจะเป็นของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนท้ายพิบูล จำแนกตามกลุ่มระดับ การศึกษาสูงสุด.....	84
ตาราง 29	แสดงค่าการเปรียบเทียบแนวทางการมีส่วนร่วมที่ควรจะเป็นของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนท้ายพิบูล จำแนกตามกลุ่มระดับ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....	85
ตาราง 30	แสดงค่าการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่แนวทางการมีส่วนร่วมที่ควรจะเป็น ในการจัดการศึกษาในด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลของ กลุ่มผู้ปกครองที่มีระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน.....	86
ตาราง 31	แสดงค่าการเปรียบเทียบแนวทางการมีส่วนร่วมที่ควรจะเป็นของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนท้ายพิบูล จำแนกตามกลุ่มระดับ ชั้นของบุตรหลานกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนท้ายพิบูล.....	87
ตาราง 32	แสดงค่าการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่แนวทางการมีส่วนร่วมที่ควรจะเป็น ในการจัดการศึกษาในด้านการมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผลของกลุ่มผู้ปกครองที่มีระดับชั้นการศึกษาของบุตรหลาน ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนท้ายพิบูลที่แตกต่างกัน.....	89

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
ภาพ 2 ระดับความผูกพัน.....	13
ภาพ 3 การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนห้วยพิบูล (สำนักงานสลากกินแบ่ง สงเคราะห์ 68 ช่วงชั้นที่ 1.....	27
ภาพ 4 การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนห้วยพิบูล (สำนักงานสลากกินแบ่ง สงเคราะห์ 68 ช่วงชั้นที่ 2.....	28
ภาพ 5 ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม.....	48
ภาพ 6 ขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์.....	50